

Svenska institutets remissyttrande avseende SOU 2025:95 Skärpta villkor för anhöriginvandring

Svenska institutets uppdrag

Svenska institutet (SI) ska enligt myndighetens instruktion:

- kommunicera om Sverige som ett attraktivt land att arbeta i för internationellt verksamma talanger och utländsk arbetskraft med efterfrågad kompetens
- främja Sverige som kunskapsnation genom att informera om svensk högre utbildning, forskning och innovation samt marknadsföra svensk högre utbildning i andra länder.

SI ingår därtill i regeringsuppdraget *Stärka samordning kopplat till Sveriges möjligheter att attrahera och behålla högkvalificerad internationell kompetens och annan utländsk arbetskraft som är viktig för Sveriges konkurrenskraft* (KN2024/00521 KN2023/001709).

Svenska institutets yttrande

Förslagen i SOU 2025:95 påverkar ej SI:s kärnprocesser och myndigheten avstår därmed från att lämna synpunkter i sak gällande utredningens lagförslag. Däremot vill SI lämna följande medskick utifrån insikter som gjorts under arbetet inom regeringsuppdraget *Stärka samordning kopplat till Sveriges möjligheter att attrahera och behålla högkvalificerad internationell kompetens och annan utländsk arbetskraft som är viktig för Sveriges konkurrenskraft*:

- Att migrationspolitiken är förutsägbar är en grundförutsättning för att arbetsgivare ska våga rekrytera internationell kompetens och att talanger ska uppfatta Sverige som ett attraktivt land. Osäkerhet kring regler, handläggningstider och tillståndprocesser skapar tvekan och riskerar att bromsa den kompetensförsörjning som Sverige behöver för att förbli konkurrenskraftigt. Det krävs därmed tydlig och samordnad information till svenska företag, andra arbetsgivare och till internationella talanger om konsekvenserna av lagändringar och eventuella undantag. Myndigheter kommer att behöva avsätta mer resurser på att förklara förändringarna i takt med att lagstiftningen fortsätter att ändras.
- Sveriges attraktionskraft för högkvalificerade arbetskraftsinvandrare påverkas av medföljandes etablering i samhället och i arbetslivet. En harmonisering utifrån EU-regler kan visserligen

stärka förutsägbarhet och rättssäkerhet men förutsätter då att samtliga länder inom EU genomför reformer i samma ordning och med samma implementeringstakt som Sverige.

- Uppföljning av indikatorer inom fem fokusområden (arbetskraftsinvandrare, hemvändare, internationella studenter och forskare vid svenska lärosäten, Eures samt nya företag med internationell spetskompetens) visar en minskning av inflödet av efterfrågad internationell kompetens från tredje land, särskilt bland högkvalificerade individer. Sedan 2020 har antalet lediga jobb som anmälts till Arbetsförmedlingen minskat, vilket speglar den utdragna lågkonjunkturen. Denna utveckling har även resulterat i en sjunkande efterfrågan på internationell kompetens. På längre sikt framträder däremot en positiv utveckling i kvarboendegraden och en stärkt arbetsmarknadsintegration för efterfrågad internationell kompetens, vilket tyder på en mer stabil etablering över tid. Givet den höga reformtakten inom migrationsområdet finns behov av att fortsätta följa utvecklingen av högkvalificerad arbetskraft till Sverige nära, detta för att fånga upp möjliga konsekvenser av de reformer som införts de senaste åren.

Beslut

Beslut i ärendet har fattats av generaldirektör Madeleine Sjöstedt efter föredragning av Sofia Petersson, chef för GD-stab. I den slutliga beredningen har avdelningscheferna Kurt Bratteby, Monika Wirkkala samt enhetschef Douglas Washburn deltagit.